

Lacsny Márton:

HONVÉDELMI KÖTELÉK – ÍGÉRETES KEZDEMÉNYEZÉS A CIVIL HONVÉDELMI KÉPESSÉG FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

ÖSSZEFOGLALÓ: A 2013–14-es tanévben hosszú idő után először rendezték meg az ország összes megyéjében az egységes tematika szerinti honvédelmi versenyt. A Honvédelmi Minisztérium a 2013. március 15-i ünnepségeken meghirdette a Honvédelmi Kötelék elnevezésű programot. Célul tűzte ki, hogy az ország középiskoláin keresztül a 14–20 éves fiatalok körében népszerűsíteni fogja a honvédelem ügyét ott is, ahol ez korábban szervezett formában nem volt lehetséges. A szerző saját tapasztalatai alapján mutatja be a programot, és megfogalmazza következtetéseit is, melyek szándéka szerint hasznosíthatók lesznek a rendszer fejlesztői számára.

KULCSSZAVAK: Honvédelmi Kötelék, középiskolai honvédelmi versenyek, civil-katonai kapcsolatok, honvédelmi nevelés

BEVEZETÉS

A Magyar Honvédelmi Szövetség (MHSZ) 1990-es megszűnése óta számos olyan próbálkozás volt Magyarországon, amely a civil társadalom védelmi képességeinek fejlesztését célozta. Ezen kezdeményezések többsége a megszűnt MHSZ valamely régi tagszervezetétől indult ki, amely megpróbálta szélesíteni tevékenységét, azonban központi forrás és erre irányuló központi politikai akarat híján az ilyen próbálkozások kudarcra voltak ítélve, illetőleg csak helyi szinten egy szűk réteg bevonására voltak alkalmasak. Ezenkívül történt kormányzati próbálkozás arra, hogy a megszűnt MHSZ szervezetét és vagyonát feltérképezze, azonban az ezzel megbízott kutatók a kollektív memórián kívül a mai napig nem találtak átfogónak mondható dokumentumot, annak ellenére, hogy évek óta kutatják a Magyar Országos Levéltárban fellelhető forrásokat. Ezzel együtt a gépjárművezető-képző szakosztály maradványát és az ott rendelkezésre álló vagyont sikerült visszaszerezni az állam számára [7]. A megfogalmazódó központi akaratra 2012-ig kellett várni, amikor dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter kiadta az utasítást egy ilyen kezdeményezés életképességének megvizsgálására. A kezdeményezés fókuszja azonban más volt, hiszen nem is lehetett azonos a volt MHSZ funkciójával. Az MHSZ ugyanis elsősorban a Magyar Néphadsereg honvédelmi előképzését volt hivatott biztosítani² [1]. Emellett számos lehetőséget kínált tagjainak a szabadidős és sporttevékenységek folytatására. Tekintettel azonban arra, hogy Magyarországon 2004-ben

¹ A szerző 2014. február 3. napjától a HM Miniszteri Kabinetiroda irodavezetőjeként, majd – 2015. augusztus 31. napjáig – a Honvédelmi Kötelék Programiroda vezetőjeként első számú felelőse volt a Honvédelmi Kötelék program kidolgozásának.

² Az MHSZ működésére és vagyonára vonatkozólag a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, majd később a Miniszterelnökség megbízásából kiterjedt kutatás folyt a Magyar Országos Levéltár anyagaiban, azonban a hivatkozott minisztertanácsi határozaton kívül kizárólag tervezetek kerültek elő, így jelenleg nem áll rendelkezésre hiteles dokumentum az MHSZ belső szervezetéről.

leszerelt az utolsó sorkatonra és békeidőben megszűnt a sorkötelezettség, a kérdéses kezdeményezés valamilyen szinten éppen az így keletkezett űrt volt hivatott betölteni.

A FÓKUSZ

A miniszteri feladatszabás úgy hangzott, hogy olyan kezdeményezésre van szükség, amelynek célja emelni a Magyar Honvédség társadalmi megbecsültségét, és a gyakorlatban is megvalósítani a hazafias és honvédelmi nevelés céljait úgy, hogy ezáltal a Magyar Honvédség és a keretei között üzemeltetett önkéntes tartalékos rendszer (ÖTR) minden időben, minőségében és mennyiségében is megfelelő utánpótláshoz jusson. Emellett természetesen fontos, hogy minél több fiatal számára olyan ismereteket lehessen általa közvetíteni, amelyek honvédelmi szempontból értékesek, más területeken is jól hasznosíthatók és a honvédelem hagyományos értékrendjével párosulnak. Az új kezdeményezés tehát – bár a keretei közt kifejtett tevékenység hasonlít az MHSZ tevékenységére – nem egy sorozott néphadsereg előképző és technikai kiegészítő szervezete. Tevékenységével elősegíti azt a fajta állampolgári szemléletet és tudatosságot, ami a sorkötelezettség eltörlésének járulékos következményeként megszűnt, és aminek hiányát 10 évvel a sorkötelezettség megszűnése után az egész társadalom állapotán érezni lehet.

A feladatszabás két további lényegi elemet is tartalmazott. Az első, hogy a végrehajtás nem terhelheti jelentős mértékben a HM költségvetési fejezetét, vagyis amennyiben a végrehajtás jelentős mértékű forrás bevonását igényli, úgy az külső – praktikus központi költségvetési – forrásokból kell biztosítani. Másodsor: kerülni kell nagyméretű monolit honvédségi jellegű szervezet létrehozását. A megvalósítás során olyan, mozgalom jellegű szervezetet kell kialakítani, amely alulról építkezve képes a honvédelem értékeit közvetíteni.

A TERVEZÉSI FÁZIS

A 2012. év végén a fenti feladatszabás szellemében a HM Miniszteri Kabinet irányításával megkezdődött az együtt gondolkodás, lehetőség szerint minél több szereplő bevonásával, akiknek a véleménye és aktivitása a végrehajtás során fontos lehetett. Az a tény, hogy a feladatot a miniszter utasítása alapján a miniszteri kabinet kapta, mutatja azt is, hogy a szakmai megalapozáson túl a tárca vezetője egyfajta politikai terméként is tekintett a programra. A tudományos munka a program szakmai megalapozása, azonban a folyamatok megértéséhez látni kell a program mögött rejlő politikai motivációkat is. Már az együtt gondolkodás kezdeti fázisában sem lehetett megkerülni a kezdeményezés két magyarországi történelmi előképét, a leventemozgalmat és az MHSZ-t mint gyakorlatilag azonos tevékenységet folytató szervezeteket. Mindezen szempontok alapján született a „Honvédelmi Kötelék program” elnevezés, amelyre a következő definíció fogalmazódott meg: *„A Honvédelmi Kötelék olyan rendszer, amely a Magyar Honvédség társadalmi szerepvállalásának erősítése, valamint az együttműködő szervezetek lehetőségeinek összehangolása által elősegíti, hogy a honvédség által képviselt hagyományos értékek beépüljenek a helyi közösségek és az egész társadalom értékrendjébe.”*³ A definíció fontos eleme, hogy nem határozza meg a szervezeti vagy attól eltérő formát, hanem úgy fogalmaz: egy rendszer. Ezzel a kezdeményezés meg tudta tartani azt a lehetőséget, hogy később szervezet, szervezetek együttműködése vagy egyszerűen

³ A szerző előadása a HM Védelmi Hivatal továbbképzésén, 2013. november 12-én.

csak egy intézkedési terv maradjon. Erre azért volt szükség, mert kezdetben nem lehetett tudni (ahogy véleményem szerint ma sem egyértelmű), hogy a rendszer hova fut ki és milyen irányba fejlődik, és az eredeti feladatszabás értelmében minimalizálni kellett az esetleges kudarc politikai kockázatát.

A sport az egyik legfontosabb olyan terület, amelyen keresztül az értékrend meghatározó elemeit közvetíteni lehet a civil társadalom felé. A honvédelem ügyének értékrendje elvont fogalom, ezért ebben a formában nagyon nehezen definiálható. A gyakorlati feladatok végrehajtásához nem lehetett ebben a formában használni, hanem hívószavakat és ezekre épített kommunikációs paneleket kellett kidolgozni a rendszer számára. A rendszer alapvető hívószavai a hazaszeretet, bajtársiasság, testi és lelki egészség, megbízhatóság, segítségnyújtás, becsület, tisztesség és példamutatás voltak. A kezdeti együtt gondolkodás következményeként különböző személyek elkezdték megvalósítani a rendszer elemeit anélkül, hogy erre koordinált terv készült volna, amelyben definiálva lettek volna az egyes részterületek és azok felelősei. Az, hogy ezeket hívószavakként aposztrofáltuk, furcsán hangozhat azok számára, akik katonai környezetben szocializálódva életük legfontosabb vezérelvének tekintik ezeket az értékeket. Figyelembe kell azonban venni, hogy a program célközönsége éppen az a társadalmi csoport, amely a honvédelem ügyével soha nem került kapcsolatba, így számára ezek az evidenciák korántsem jelentenek alapvetést, hanem – sajnos csak – hívószavakat. Természetes, hogy a program egyik célkitűzése, hogy ezek az értékek később a célcsoport számára is vezérelvekké váljanak.

Ebben a fázisban kezdődtek el az egyeztetések különböző társadalmi szervezetekkel,⁴ illetőleg országos sportági szakszövetségekkel⁵ a lehetséges együttműködésről. Az már az egyeztetések kezdetén látszott, hogy az egyes társadalmi szervezetek képviselőinek hozzáállása különböző, mindenkinek megvolt az elképzelése a rendszer felépítéséről. Számos félreértés adódott abból, hogy az együttműködő szervezetek a rendszerre támogatási rendszerként tekintettek, amelyhez csatlakozva különböző előnyökhöz juthatnak, amennyiben a honvédelem ügyét saját rendezvényeiken népszerűsítik. A rendszer célja ugyanis nem az együttműködő szervezetek alaptevékenységének támogatása volt, hanem az, hogy ezen szervezetek alaptevékenységükön túl támogassák a honvédelem ügyét, ezáltal a HM alaptevékenységét. A félreértés több esetben azt eredményezte, hogy az együttműködő szervezetek az alaptevékenységükbe tartozó rendezvényekhez kértek honvédségi támogatást. A rendezvényeiken megjelent a Honvédelmi Kötelék program, de ez nem minden esetben állt arányban a támogatás értékével és a program népszerűsítésének hozadékával, sok esetben csak egy-egy molinó kihelyezését tudták vállalni a nagy értékű honvédségi hozzájárulásért cserébe. Az előzetes egyeztetések során 22 országos társadalmi szervezet és sportági szakszövetség jelezte, hogy részt kíván venni a programban. Közülük többen valóban aktív tevékenységet fejtettek ki. Az elsődleges probléma az együttműködésekkel az volt, hogy az egyeztetések megkezdése előtt nem fektették le az együttműködés kereteit. Így ezek az egyeztetések nem arról szóltak, hogy az együttműködő szervezetek valamilyen kidolgozott rendszerhez csatlakoznak, hanem inkább egyedi jellegű együttműködési megállapodásokat vetítettek előre, amelyek viszont nem álltak össze egységes rendszerré. Hibaként azonosítható tehát, hogy a külső egyeztetések megkezdésekor nem volt előre kidolgozott szabályrendszer

⁴ A Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetsége (HOSOSZ) Farkas László elnökön keresztül kezdettől fogva részt vett az együtt gondolkodásban, a Magyar Cserkészszövetség (MCSSZ) a program keretei közt írt alá stratégiai megállapodást a HM-mel.

⁵ Pl. a Magyar Tájékoztató Futó Szövetség tagszervezetein keresztül rész vett a versenyek megrendezésében.

és kommunikációs stratégia. Ennek megfelelően végül nem került sor olyan együttműködési megállapodás megkötésére, amely kifejezetten a programban való részvételre vonatkozik. Ahol született ilyen megállapodás (Pl. MCSSZ), ott az más területekre is kiterjedt, és csak megemlítette a programot.

A kezdeti tervezés során a rendszer alábbi lényegi elemei rajzolódtak ki:

- szakági rendszer fejlesztése a korábbi MHSZ tapasztalatai alapján,
- országos honvédelmi versenyrendszer kialakítása,
- szabadidős élményprogramok szervezése,
- együttműködő szervezetekkel való komplex együttműködési rendszer kialakítása,
- megjelenés a HM- és az MH-szervezetek programjain,
- adatbázis kialakítása.

A tervezéssel párhuzamosan zajlott a megvalósításhoz hozzárendelhető források tervezése is, amely nyilvánvalóan meghatározta a megvalósítás korlátait. Tekintettel arra, hogy a HM költségvetési fejezeti főösszege 2015-ig folyamatosan csökkent⁶ [2, 3, 4], ugyanakkor a Magyar Honvédség feladatrendszere lényegében nem változott, a rendszer kialakítását a HM költségvetéséből nem lehetett finanszírozni az alapfeladatok veszélyeztetése nélkül. Ennek megfelelően a megvalósítás, illetőleg a tervezés során is figyelemmel kellett lenni a költségvetési korlátokra, és a rendelkezésre álló pénzügyi erőforrásokkal kellett látványos eredményeket elérni. A HM 2013 áprilisában közigazgatási egyeztetésre bocsátotta a program első évi finanszírozásának kormány-előterjesztését, amely azonban a Nemzetgazdasági Minisztérium véleménye miatt nem került kormányülés napirendjére. Emiatt rövid távon nem lehetett arra számítani, hogy a program megvalósítására a HM fejezetén kívüli forrást lehet találni. Ezen a ponton visszautalnék arra, hogy kormányzati szinten a programért egyetlen politikus, a honvédelmi miniszter volt felelős. Ha ő nem tud hozzá megfelelő finanszírozást szerezni a kormánytól, akkor a saját költségvetés terhére történő végrehajtás politikai kockázatai (egyéb feladatok veszélyeztetése) nagyobbak számára, mint a végrehajtással elérhető politikai előnyök, ami befolyásolja a miniszter motivációját is. A közigazgatási és költségvetési egyeztetések sajátos dinamikája tehát magyarázza ezt a szakmai szemmel furcsának látszó működést.

A HM szervezetében 2013. december 1-jén létrejött a Honvédelmi Kötelék Programiroda (HKPI), és a miniszter a tervezés és az előkészítés finanszírozására 2013. december 15-én 25 millió Ft-ot különített el a miniszteri tartalék terhére a kabinetfőnöknek annak érdekében, hogy a tervezett programok megvalósulhassanak. Ez nagyságrendekkel kisebb összeg volt ahhoz képest, ami egy országos hálózat vagy mozgalom kiépítéséhez szükséges. Összehasonlításként: az 1990-ben megszűnt MHSZ gépjárművezető-képző szakága, amelyet a megszűnés előtt egy héttel egy alapítványba szerveztek ki, 2011-ben még 16 autósiskolát tartott fenn. Ezek közül a Győr-Moson-Sopron megyében működő iskola éves kiadási főösszege 100 millió Ft fölött volt [5] úgy, hogy nem nulláról kellett felépíteni. Tehát a régi MHSZ 11 szakágából az egyik szakág egyetlen megyei „alapszervezete”, illetőleg annak kései jogutódja nagyobb költségvetéssel gazdálkodott, mint a HM berkeiben megszervezni kívánt teljes szervezet.

A rendszer bizonyos elemeit így is sikerült megvalósítani, illetve megtervezni az egyes programokat. Ennek megfelelően a programiroda a 2014-es költségvetési évre munkatervet

⁶ A központi költségvetésről szóló törvényeket végignézve látható, hogy a HM fejezeti főösszege a 2010-es költségvetési évtől nominális értelemben is folyamatosan csökkent (291 Mrd Ft-ról 2014-ben 212 Mrd Ft-ra), és csak 2015-től kezdett lassan emelkedni, de még mindig nem éri el a 2010-es szintet.

dolgozott ki, amelyet azonban nem lehetett beilleszteni a HM éves munkatervébe, mivel azt már 2013 októberében jóváhagyták.

Az előzőekből az olvasó vázlatos képet alkothatott arról, hogy a kezdeményezés milyen feltételek mellett indult el a Honvédelmi Minisztériumban. Természetesen számos tervezet, előterjesztés és egyéb dokumentum keletkezett, egyeztetés folyt a HM-en belül és a különböző együttműködő szervezetekkel. A következőkben a kezdeményezés megvalósult, illetőleg rövid távon megvalósítható elemeiről szeretnék röviden szót ejteni. Tekintettel a szűkös költségvetésre, a gyakorlatban csak a tervezett versenyrendszer egyes elemei valósultak meg. A rendszer többi elemére vonatkozó elképzelések rendelkezésre állnak ugyan, de azok részletes kidolgozására még nem került sor.

A VERSENYRENDSZER

A Honvédelmi Kötelék Programiroda 2014. évi munkatervének legfontosabb része a honvédelmi versenyek rendszerének kidolgozása és a felmenő rendszerű versenyek megszervezése volt. Ennek keretei közt a HKPI 2014. április 2-ától kezdődően az ország összes megyéjében megszervezte az első megyei szintű versenyeket [6]. A megyei megmérettetést követően a 2014–15-ös tanévtől került sor a felmenő rendszerű versenyekre [8]. A rendszer fenntartása hozzárendelt költségvetést is igényel, amelynek egy részét a 2014-es költségvetési évben a programiroda, másik részét a HM Védelmi Hivatal által hozzárendelt költségvetés adta.

Az országos honvédelmi verseny rendszerének kidolgozása során a legfontosabb szempontok a következők voltak:

- A versenyt egységes tematika szerint kell megrendezni. Tekintettel arra, hogy felmenő versenyrendszert terveztünk, fontos volt, hogy az egyes megyei versenyeken azonos legyen a tematika, hogy a megyei eredmények egymással összevethetők legyenek, és az országos döntőben olyan csapatok versenyezzenek, amelyek képességei egymással összemérhetők.
- Lehetőleg olyan versenyszámok legyenek, amelyekhez minden megyében egyszerűen lehet eszközöket biztosítani.
- A Honvédelmi Kötelék program egyik legnagyobb vonzereje, hogy iskolaidőben zajlik, ezért mindenképp tanév közben, tanítási napon kell a versenyeket megrendezni.
- A versenyeket szabadterén, sportpályán, lehetőség szerint katonai objektumok területén kell megtartani.

Tekintettel arra, hogy számos helyen korábban is rendeztek hasonló versenyeket, több megye esetében az egységes tematika visszalépést jelentett, azonban azt tudomásul kellett venni, hogy országos versenyrendszert csak egységes követelményrendszerrel és teljes körű részvétellel lehet létrehozni.

A versenyek tematikája tehát a következőképp alakult:

1. tájékozódás
 2. légfegyveres lövészet
 3. célba dobás gyakorló kézigránáttal
 4. elméleti teszt
- +1 váltófutás műanyag gyakorlókarabéllyal

Az egyes csapatok forgószínpadszerűen mozognak a feladatok helyszínei között, így egyszerre négy csapat lehet az egyes feladatoknál, míg a váltófutást az adott futópálya kapacitása szerint lehetett bonyolítani a verseny egy bizonyos pontján. A korábban az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) által Pákozdon rendezett hasonló programok

tapasztalatai alapján a betervezett számú állomással 30 csapatot lehet úgy fogadni, hogy a verseny folyamatos legyen, elegendő pihenő mellett a versenyzők számára ne legyen unalmas vagy vontatott, illetőleg egy nap alatt ebéddel együtt le lehessen bonyolítani.

A csapatokat iskolánként négy diák és egy kísérő alkotta. A versenyek az első évben nem kerültek bele a Hivatalos Értesítőbe mint országosan meghirdetett ágazati tanulmányi versenyek. Ennek megfelelően a csapatok jelentkezése is attól függött, hogy az adott megyében a szervezők – sok esetben személyes iskolai kapcsolataik útján – milyen módon tudták népszerűsíteni a programot és magát a rendezvényt.

A feladatokból következően a versenyszámok igényeltek bizonyos tárgyi eszközöket, az alábbiak szerint:

- tájékozódás: tájfutó bóják SportIdent⁷ rendszerrel felszerelve, a pálya köpperszalaggal lehatárolva,
- lövészet: légfegyverek, lőszer, bukócélok és a terület biztonsági lehatárolása,
- célba dobás: gyakorló kézigránatok, eszköz a cél kijelölésére,
- elmélet: tesztlapok, írószerek,
- váltófutás: műanyag gyakorlókarabélyok.

Ezekon kívül természetesen szükséges a rendezés, az étkeztetés, az eredményfeldolgozás és az eredményhirdetés anyagainak biztosítása (sátrak, székek, asztalok, számítógép, nyomtató stb.).

A VERSENYEK TAPASZTALATAI

A legfontosabb tapasztalat az, hogy *lehetséges minden megyében egységesített tematika szerint honvédelmi versenyeket rendezni*. A részt vevő csapatok száma növelhető, mivel minden megyében kb. 30 versenyző csapatot képesek fogadni. Fontos, hogy a KatonaSuli-programban részt vevő iskolák mellett a többi középiskolában is szükséges az élő kapcsolat kiépítése. Erre elsősorban a Magyar Honvédség Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság (MH HKNYP) megyei irodáin keresztül van lehetőség, de a HM Védelmi Hivatal és a megyei védelmi bizottságok bevonása is szükséges lehet.

További tapasztalat, hogy a kidolgozott egységes tematikát az alábbiak szerint lehet bővíteni:

- akadálypálya (nem feltétlenül egységes akadályokkal, 8-10-féle akadályból 4-5-féle helyben kivitelezhető akadály kiválasztásával),
- az elméleti teszt átalakítása,
- rádió-iránymérés,
- elsősegélynyújtási ismeretek.

Az új feladatok attól függően illeszthetők be a rendszerbe, hogy az egyes megyékben van-e olyan szervezet, amely fel tudja vállalni a feladatok végrehajtását és az eszközök biztosítását. Emellett középtávon mindenképpen szükséges, hogy az eszközök beszerzése a HM által biztosított költségvetéséből történjen.

A versenyek költségvetésében a legnagyobb tételt az étkezés és az ajándéktárgyak beszerzése jelentette. A versenyzők étkeztetését a megyei védelmi bizottságok által biztosított támogatás terhére oldották meg. Az ajándéktárgyak beszerzését a HKPI központilag intézte,

⁷ A SportIdent rendszer célja és lényege, hogy az ellenőrző pontok érintése, majd a célba érkezés után azonnal pontértékes-ellenőrzés, részidő és végeredmény álljon a rendezők és a versenyzők rendelkezésére.

ami az egységes arculat kialakítása szempontjából is fontos. A költségvetés bővítése teremtené meg annak lehetőségét, hogy a végrehajtó alakulatok rendelkezzenek a megrendezéshez szükséges eszközökkel. Ezek az eszközök nemcsak a versenyek megrendezésénél, hanem bármilyen más rendezvényen felhasználhatók lennének.

A versenyek nyitó-, illetve záróceremóniáit a legtöbb esetben megtisztelte jelenlétével a megyei kormány megbízott, a rendező város polgármestere vagy a rendezésben közreműködő alakulat parancsnoka is. A megyei közigazgatás vezetőinek érdeklődése mellett a helyi média is sok helyen jelen volt a rendezvényeken, ennek köszönhetően a programoknak helyi szinten komoly médiavisszhangja volt.

Egy megyei szintű verseny megrendezésére átlagosan 300 000 Ft körüli összeget lehetett tervezni. Ez az állomások felépítéséhez felhasznált fogyóeszközök, a versenyzők részére adott ajándéktárgyak és nyeremények költségeit, valamint a versenyzők és kísérik étkeztetését tartalmazta. A szervezés és a végrehajtás során számos esetben fordult elő, hogy együttműködő civil szervezetek bevonásával oldottuk meg bizonyos állomások működtetését (pl. lövészet). Az együttműködő civil szervezetek részére – hosszabb távon – kompenzálni szükséges a „szívességeket”, ami szintén a költségvetést terheli.

ADATOK A VERSENYEKRŐL

A megyei honvédelmi versenyeken az első évben 290 csapat nevezett, de csak 258 csapat vett részt (nagyraoszt azokon a területeken volt visszalépés, ahol a verseny napján esős szeles idő volt). A 258 csapatot 1-1 kísérő-felkészítő tanár kísérte el, így egy csapatnál 5 fővel kellett számolnunk: összesen 1290 fő vett részt a versenyen (1032 fő diák és 258 tanár).

A résztvevőkre vetítve a költségek az alábbiak szerint alakultak:

A megyei védelmi bizottságok számára felmerült költségek:	2 155 000 Ft
A HM Zrínyi Nonprofit Kft. által biztosított feltételek:	5 241 050 Ft
A Honvéd Sportegyesületek Országos Szövetsége (HOSOSZ) közreműködésével kapcsolatos költségek:	1 700 000 Ft
Összesen:	9 096 050 Ft

A költségek feladatok szerinti bontása:

- az 1290 fő résztvevő ajándéka (póló, pendrive),
- a megjelentek ellátása (étkezés),
- a verseny helyszínének biztosítása (területbérleti díjak, mobil WC-k stb.),
- a versenyszámok megrendezésével (SportIdent és kiszolgálószemélyzetének díja), a versenyek tervezésével, szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos személyi jellegű kifizetések, tárgyi feltételek biztosítása (a HOSOSZ segítségének igénybevételével),
- a helyezettek díjazása (oklevelek, ajándéktárgyak, kupák, érmek) és
- a megjelent vendégek ellátása és vendégül látása.

Az összköltségből egy átlagos megyei költséget számolva látható, hogy a versenyek megrendezése 454 802 Ft-ba került megyénként, ami az említett két szervezet (HM HKPI, HM VH) költségvetését érintette.

A HM HKPI a 2014. június 17-én hatályba lépett HM SZMSZ szerint beolvadt a HM Társadalmi Kapcsolatok és Háborús Kegyeleti Főosztályba. Ennek megfelelően a 2014–2015-ös tanévtől a főosztály felelős a versenyek megrendezéséért. A 2014–2015-ös tanévben a versenyeken részt vevő diákok száma közel 20%-kal nőtt, ami a versenyrendszer sikerét mutatja. A rendszer további bővítése csak úgy képzelhető el, ha a megyei szint mellett a járási szintre is bővül a szervezés. Erre jelen pillanatban a HM-nek nincs saját apparátusa.

Ennek megfelelően a járási szint kiépítéséhez szükséges a HM-en kívül más szervezetek bevonása is. A versenyrendszer fejlesztésének talán legfontosabb eleme, hogy a versenyeket hivatalosan is a középiskolai tanulmányi és sportversenyrendszer részévé kell tenni. Ennek első lépése, hogy a versenyeket a direkt – iskolákat közvetlenül megkereső – meghirdetés mellett meg kell hirdetni a Hivatalos Értesítő hasábjain. Ez az ágazati versenyt az összes többi középiskolai verseny szintjére emeli. A programsorozat vonzóvá tételét szolgálja, a versenyeket tanítási napokon rendezik, ami az iskolák szempontjából sem elhanyagolható szempont. A verseny megszervezése azonban önmagában, a rendszer többi eleme nélkül, illetőleg a HM többi programjához illesztése nélkül csak egy újabb rendezvény lenne. A rendszer lényege éppen az, hogy nemcsak egy újabb tanulmányi versenyt vezet be, hanem komolyan hozzájárul ahhoz, hogy tudatosítsa a fiatalokban a honvédelem fontosságát, és a Magyar Honvédség megfelelő utánpótláshoz jusson. Ebből a szempontból a rendezvényssorozat minőségileg több, mint egy tanulmányi verseny.

A VERSENYEKEN TÚL

A versenyek a legkönnyebb részét képezték a „nagy terv” megvalósításának. A program célja, hogy érezhető mértékben növelje hazánk védelmi képességeit. Ez önmagában egy versenyrendszer kialakításával és a megmértetések megrendezésével nem érhető el. Fontos, hogy kiépüljön egy olyan szisztéma és kialakuljon egy olyan napi gyakorlat, amely segíti a versenyekre való felkészülést, és amelynek fontos célja, hogy a diákok minél jobb versenyeredményeket érjenek el.

A következőkben tehát el kell kezdeni a többi elem kiépítését is, különben a rendszer elemei légüres térben fognak mozogni. Ezek az intézkedések csak egymással és a HM által indított többi programmal (pl. Önkéntes Tartalékos Rendszer, KatonaSuli) összhangban alkalmasak arra, hogy érdemben hozzájáruljanak a védelmi képesség növeléséhez. Ennek természetesen az a feltétele, hogy az egységes koncepció alapján a legfelső politikai szinten döntés szülessen az egyes programelemek végrehajtásáról és finanszírozásáról.

Amennyiben a lehető legkisebb anyagi ráfordítás mellett elérhető legnagyobb eredményt szem előtt tartva haladunk tovább, úgy a következő lépés az lehet, hogy a rendszerben részt venni kívánó szervezetek és személyek adatbázisát létrehozzuk. Az adatbázis kiépítésével lehetővé válik a rendszerben az elköteleződés mérése anélkül, hogy a tevékenység támogatására forrásokat kellene allokálni. Ezzel a módszerrel a felkészülési és versenyrendszerbeli programokon való részvétel objektív módon nyomon követhető.

ÖSSZEGZÉS

A Honvédelmi Kötelék keretei közt megvalósuló országos honvédelmi versenyek komoly előrelépést jelenthetnek a hazafias és honvédelmi nevelés programjának megvalósításában. Fontos azonban megjegyezni, hogy a honvédelem ügyének és az ország védelmi képességeinek előmozdításához az szükséges, hogy a megkezdett programot ne csak folytassuk, hanem kapcsoljuk a védelmi képesség fejlesztésére megalkotott egyéb programokhoz. Ezáltal az egyes intézkedések hatékonysága hatványozottan tud érvényesülni. Elmondható tehát, hogy az összes vonatkozó intézkedés előremozdítja a honvédelem ügyét, azonban költséghatékonyság szempontjából valódi kitörési pont az lehetne, ha a kérdéses intézkedések egymáshoz való viszonyát definiáló és összehangoló intézkedés születhetne, amely nemcsak tárcaszinten, hanem összkormányzati szinten hangolná össze a releváns képességek fejlesztését. Az

ugyanis, hogy a Magyar Honvédség hogy fog kinézni 30 év múlva, attól függ, hogy a mai általános iskolás gyerekek választópolgárként, katonaként vagy politikusként hogyan fogják azt alakítani. Ennek megfelelően át kell gondolni, hogy a haderő tervezése során fontos-e egységesen kezelni a Magyar Honvédség humánstratégiáját a kisiskolások honvédelmi nevelésétől kezdve a honvéd tisztjelöltek beiskolázásán át egészen a nyugdíjazásig tartó előmeneteli rendszerig. Amennyiben igen, úgy szükséges az ezekre vonatkozó intézkedések összehangolása és egységes stratégiába foglalása, majd ennek a stratégiának a végrehajtása.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] 1024/1967. (VIII. 8.) MT. Határozat a Magyar Honvédelmi Szövetségről.
- [2] 2009. évi CXXX. törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről.
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/mk09179.pdf>
- [3] 2013. évi CCXXX. törvény Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300230.TV
- [4] 2015. évi C. törvény Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1500100.TV
- [5] A Bilux Kft. Beszámolója, 2011.
- [6] Beszámoló a megyei haditorna versenyekről. <http://www.honvedelem.hu/cikk/43588> (Letöltés időpontja: 2015. 07. 21.)
- [7] Lacsny Márton: *Az állam ellenőrzése alól kikerült vagyon visszaszerzési lehetőségének bemutatása egy konkrét példán keresztül.* In: *Az állami ingatlanvagyon sorsa a rendszerváltás után.* Örökség Kultúrpolitikai Intézet, Budapest, 2013. ISBN 978-963-08-7191-4.
- [8] Országos döntő versenykiírás. http://www.honvedelem.hu/cikk/49796_honvedelmi_kotelek_haditorna_verseny-orszagos_donto (Letöltés időpontja: 2015. 07. 21.)